

Diari de bordell de Josep-Lluís Seguí

Text publicat a la revista *Cairell*, núm. 1 (novembre de 1979)

Eduard J. Verger

Josep-Lluís Seguí, *Diari de bordell*, Tusquets editors, Barcelona, 1979.

Diari de bordell és la segona narració publicada per Josep Lluís Seguí. Amb la primera, *Espai d'un ritual*, obtingué el premi «Andròmina» en els Octubre de 1977. La que ens dóna peu a aquest comentari quedà finalista en el premi de narrativa eròtica «La sonrisa vertical» en 1978, i ha estat publicada no solament en el català original, sinó també, en tirada distinta, traduïda al castellà, llengua habitual de la col·lecció que dóna nom al premi, en la qual precedeixen i acompanyen el nostre autor noms il·lustres en el gènere, entre ells el de l'imprescindible Georges Bataille, «freqüentador de biblioteques i bordells», com el defineix Seguí tot dedicant-li aquest Diari...

Val a dir que la menció de Bataille a l'inici del llibre, lluny de ser ociosa, fa explícita la principal referència llibresca del text i hi afegeix una clau suplementària molt precisa; des d'aquesta perspectiva, el Diari... no és —no pretén de ser— sinó una exemplificació compendiosa de la filosofia eròtica batailleana, i això tant pel que fa a la «història» com a la seua configuració lingüística. Així, el caràcter fragmentari del discurs esdevé una dimensió més de l'anècdota narrada, i aquesta fragmentació, que respon vagament a la fluència discontinua de les seqüències, amb una reiterada referència a l'acte de llur escriptura, trenca o confon sovint aquests límits, passant abruptament de la pura narració a l'autoreflexió, de l'acte de l'escriptura al de la lectura que col·labora a reelaborar i fragmentar el text:

«Torno a llegir allò escrit. Torno a posar en moviment el mecanisme de lectura. Reescriu allò que ja he llegit. Es confon en el text l'escriptura i la lectura que hi faig, i la reescriptura d'allò que escric. Diàriament.» (p. 40).

Allò que en *Diari de bordell* se'ns conta en primera persona (i aquesta és la tècnica que es manté al llarg de tota l'obra) es podria reduir en esquema al joc intermitent de proximitat i absència de l'objecte eròtic. En els segments que corresponen a la primera situació, el protagonista-narrador (un bibliotecari aficionat a la pornografia, que practica laboriosament, en els prostíbuls, les seues lectures de la

biblioteca mentre transcorren les hores monòtones entre insignificants lectors habituals) es delecta en un atansament sempre ajornat envers la possessió de la col·legiala que un dia irromp en l'atmosfera somorta de la sala de lectura. L'íntim secret de la noia, el descobreix mitjançant la intromissió en les lectures que ella havia escollit. Tot el text gira a l'entorn d'aqueixa identificació de la història d'una relació eròtica amb el fet de llegir-la o d'escriure-la, de tal manera que, en absència de la noia, aqueixa relació no s'interromp:

«Escric. Escric la seva imatge, la fixo al paper.

Descric el seu cos, el seu cabell, el seu rostre, els seus ulls i la seva mirada.» (p. 28).

És interessant d'assenyalar el contrapunt que s'hi va construint a través de l'alternança entre aquest personatge i els episodis amb les bagasses, que tot i recórrer a una minuciosa anotació de tot el repertori contorsional que fa al cas, relaten al cap i a la fi una pràctica coherent amb la moral del sistema establert, del qual no és sinó una segregació subterrània, com és palès en llur recapitulació; per exemple:

«Els mateixos rituals, els de l'escriptura i els de l'amor.

La reiteració —prèviament acordada, totalment codificada, ben coneguda— dels mateixos gestos, dels mateixos actes.

Passar la pàgina, vessar la tinta, llevar-li el vestit a la dona, sentir els propis gemecs, el gust buit del final, el silenci, la blancor.

El mateix artifici, el mateix joc de simulacions.» (p. 30).

Aquesta prolongació de la relació eròtica transformant cada pàgina en «la mateixa nuditat», en «la blancúria tacada» per l'escriptura, pretén, òbviament, involucrar el lector en una espècie de lectura-còpula amb el text, puix que aquest és ara l'únic «objecte» present. Ara: tal comerç restaria en una innocuïtat completament aliena a l'autèntica dimensió de l'erotisme sense el concurs d'una condició que només la col·legiala, i ja no les barjaules, fa entrar en joc: «...la sexualitat humana és limitada per prohibicions i el terreny de l'erotisme és el de la transgressió d'aqueixes prohibicions», que diu Bataille. D'acord amb això, el clímax del relat culmina amb una incursió en la font essencial de tota manifestació eròtica, en un delirant episodi final on el bibliotecari i la col·legiala es lliuren a una frenètica i «monstruosa» cerimònia onanista (per tal com la lectura no faria possible una altra cosa) ocults en la penombra d'una església durant la celebració de la missa. Perquè pertany a l'essència de la religió oposar els actes culpables als que no ho són, i els actes culpables són precisament els actes prohibits. Per contra, el que hi ha en joc en l'erotisme és sempre una dissolució de les formes constituïdes (Bataille dixit). La superposició dels primers versicles de

l'Evangeli de Joan, que ressonen en la veu de l'oficiant, a l'inarticulat paroxisme dels dos personatges units per idèntic gaudiment en mística comunió («...Per mitjà de la paraula es féu tot, i sense ella no es féu res d'allò que ha estat fet...»: la paraula ha donat forma al sistema constituït, i amb la paraula s'ha conduït el lector a la complicitat amb aquesta transgressió), i de la sang d'un sacrifici a aquella altra que la blennorràgia fa vessar en l'altre, fent-lo encara més delictuós i revulsiu, contribueix a la transvaloració d'aquest, enfront de la negació que el llenguatge profà transporta, quan certifica la mort, el final del gaudiment:

«...la meua pròpia grafia, irreconeixible ara per a mi mateix, il·legible...»,
«L'orina, les llàgrimes, la suor, l'esperma dilueixen l'escriptura, neguen el text, deleixen el relat.»

Entre les narracions publicades aquests darrers anys al País Valencià (després d'unes dècades de quasi absoluta penúria), aquesta és potser on d'una manera més explícita i compromesa es planteja el problema de la relació del text amb el lector, fins al punt que aqueix plantejament hi és el veritable suport de la trama: la història que s'hi conta és en realitat el propi procés de la seua escriptura, i la complicitat del lector hi és assolida gairebé inevitablement. Rellegit aquest comentari, ja massa llarg, me n'adone que he arribat només a l'exposició de l'assentiment immediat que tota aproximació prèvia li deu a qualsevol text, i que hauré de deixar d'esmentar algunes observacions, potser més interessants, sobre la versemblança o gratuïtat en la il·lació d'alguna seqüència, sobre l'escassa «ambientació» (per bé que a estones molt ben dissenyada) o inclús sobre algun que altre lapsus ortogràfic, impropï d'un bibliotecari. Però tot això no té cap importància.